

UVODNIK

OVAJ BROJ časopisa “Znakovi vremena” podijeljen je na dva dijela. Prvi, opsežniji dio, obuhvata tekstove koji se odnose na bioetiku i bioetičke probleme, a drugi sadrži tekstove koji konceptijski odgovaraju nekim od naših standardnih rubrika. Zašto smo se odlučili za ovakav raspored tekstova? Naprosto zbog toga što smo htjeli da damo dovoljno prostora jednoj iznimno zanimljivoj i nadasve važnoj znanstvenoj disciplini koja je u današnjim akademskim i znanstvenim krugovima u zamahu, s jedne strane, te da istodobno zadržimo, barem u nekoj mjeri, konceptijsku prepoznatljivost časopisa, s druge strane.

Tekstovi koji pripadaju prvome bloku raspoređeni su u šest zasebnih odjeljaka. U prvome odjeljku *Biofilozofska i bioetička misao Jonasa Edwarda Salka i Alberta Schweitzera* donosimo dva teksta. Prvi tekst, autorice Nade Gosić, posvećen je Jonasu Salku, priznatom istraživaču koji je otkrio cjepivo protiv dječije paralize, a koji je svojim etičkim raspravama, u čijem središtu je načelo čovjekove nepodijeljene egzistencije, dao veliki doprinos nastanku i razvoju bioetike kao discipline, dok drugi tekst, koga potpisuje Ivana Zagorac, predstavlja Alberta Schweitzera koji je još sredinom prošloga stoljeća, temeljem holističkoga razumijevanja pojma “život” odnosno osjećajem empatije prema svim živim bićima, postao “bioetičar prije pojave bioetike”, utisnuvši svoje ime u povijesti razvoja bioetičkoga mišljenja.

Slijedi potom odjeljak *Bioetika u državama Jugoiistočne Evrope* u kojemu, također, objavljujemo dva teksta. U prvome tekstu naš poznati bioetičar Velimir Valjan govori o nastanku i razvoju bioetičke misli odnosno osnivanju Bioetičkog društva u Bosni i Hercegovini, u drugome Dejan Donev piše o korijenima bioetičke misli u Makedoniji.

Odjeljak *Bioetičke teme u vjerskim i kulturnim tradicijama objavljenih religija* sadrži šest tekstova. U svojem tekstu Matthias Morgensten problematizira jevrejsko shvaćanje života, artikulirano u Halahi, u kontekstu suvremenih bioetičkih i znanstveno-kritičkih rasprava, dok Ana Jeličić, kroz kršćansko vjersko-teološko shvaćanje života, nastoji poentirati katolički doprinos razvoju bioetike kao takve. Preostala četiri teksta, koje potpisuju Hassan Hathout, Ilhan Ilkilić, Hakan Ertin, Amir

Muzur i Iva Rinčić, upoznaju nas, iz doktrinarno-etičke, kulturološke i fenomenološke perspektive, s islamskim odnosno muslimanskim prinosima razvoju bioetičke misli.

U odjeljku pod naslovom *Bioetički problemi u postmodernoj paradigmi* donosimo četiri teksta. U prvome tekstu autor Dritan Abazović kritički govori o izazovima duboke moralne krize u postmodernoj odnosno globalizacijskoj paradigmi suvremenoga svijeta. Potom slijede tekstovi Nedžade Alispahić, Ivica Kelama i Darije Rupčić te Sandre Radenović u kojima spomenuti autori, kao posljedicu duboke duhovne, moralne i intelektualne krize suvremenoga svijeta, iz aspekta bioetičke znanosti razmatraju fenomene kloniranja, GM tehnologije i rasizma.

U petome odjeljku *Farmakoterapija i psiho-socijalni razvoj djeteta -izazov bioetičkoj odgovornosti* objavljujemo tekstove Lidije Gajski i Nade Mladine. U prvome tekstu se govori o zastrašujućim manipulacijama u farmakoindustriji i njihovim izazovima za bioetiku i bioetičare, u drugome se, iz bioetičke perspektive, nastoje promišljati neki od važnijih objektivnih faktora koji utječu na zdrav bio-psiho-socijalni razvoj djece u današnjem svijetu.

Prvi dio časopisa završavamo odjeljkom *Integrativna bioetika*. U sklopu ovog odjeljka donosimo tekstove Damira Smiljanića, Marije Selak i Suzane Vuletić, koji na specifičan način nastoje ukazati na nužnost gradnje pluriperspektivnoga (filozofija, teologija, politika, pravo, prirodne znanosti) pristupa u prevazilaženju duboko narušene prirodne i društveno-socijalne ravnoteže modernoga čovjeka koja se snažno reperkutira na dostojanstvo i svetost ljudskoga života.

* * *

U drugome dijelu Časopisa tekstove objavljujemo u standardnim odjeljcima. Odjeljak *Ogledi* sadrži tekst Fahire Fejzić koja piše o tome što bi sve muslimanka u zapadno-evropskome kontekstu trebala postići kako ne bi bila žrtvom medijskih manipulacija odnosno kako bi mogla izboriti onaj društveni status koji joj, u skladu sa odgovornim tumačenjima izvora islama, stvarno i pripada.

U odjeljku *Refleksije* donosimo prilog Dženana Kaljanca. Nastojeći kritički govoriti o pred/rasudnome i stereotipnome gledanju na fenomen bošnjačke nacije autor kao posebne "izvore" takvog predstavljanja bošnjačke nacije vidi u nacionalno-političkim, nacionalno-kulturnim

i nacionalno-religijskim sadržajima ideologije nacija-država, impregniranim idejom mesijanizma.

U završnom poglavlju *Književno-historijske teme* objavljujemo tekstove Mehmeda Kice i Elvira Musića u kojima se govori o opsegu i načinima predstavljanja Hafiza Širazija u djelima arapskih autora te o višejezičnim pjesmama bosanskohercegovačkih pjesnika na orijentalnim jezicima.

I ovaj broj "Znakova vremena" završavamo prikazima knjiga. U svojemu kraćem tekstu Tomislav Smiljanić predstavlja knjigu Michela Araminija: *Uvod u bioetiku*, Kršćanska Sadašnjost, Zagreb, 2009.; Nikola Čavar piše prikaz o Zborniku "Bioetika i dijete", Pergamena, Zagreb, 2011.; Igor Eterović predstavlja djelo Ive Rinčić i Amira Muzura: *Fritz Jahr i rađanje europske bioetike*, Pergamena, Zagreb, 2012.; naš stalni suradnik Orhan Jašić donosi prikaz knjige Amira Muzura i Hans-Martina Sassa: *Fritz Jahr and Foundations of Global Bioethics-The Future of Integrative Bioethics*, Lit, Berlin, 2012.; Vida Jeremić predstavlja dopunjenu verziju doktorske disertacije Sandre Radenović: *Bioetika i medicina-pacijent u paradigmi integrativne bioetike*, Akademska knjiga, Beograd, 2012.; i na kraju Martina Šendula-Pavelić predstavlja *Zbornik radova sa znanstvenog skupa "Jezik medicine - od geneze do kulture i etike komunikacije"*, maj, 2013., Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 2013. godine.

Adnan Silajdžić